

BYROKRACIE – ošklivé, nečeské slovo. Skoro jako Pecinova guerilla.

BYROKRACIE – česky vláda úřadů a úředníků. Je charakterizována, mimo jiné, touhou vměstnat onu krásnou **různost života** do strohých pravoúhlých tabulek pravidelných hlášení, touhou vyloučit, pokutovat nebo jinak potrestat odlišnost a dosáhnout snadno ovladatelné a kontrolovatelné jednotnosti. To samozřejmě ve veřejném zájmu, pro obecné blaho nebo proto, že to podle průzkumu **lidé chtějí**, nebo zrovna nechtějí. Byrokracie se většinou vyskytuje spolu s

ALIBISMEM, tedy snahou vyhnout se odpovědnosti. Ten způsobuje, že tabulek, hlášení, oběžníků a razítek trvale přibývá, staré nejsou rušeny – a pokud ano, jsou pokrokově – dnes obvykle s odkazem na počítač, který „**má každý**“ - nahrazeny složitějšími, rozsáhlejšími, nesrozumitelnějšími.

Co nám to provede v PRAXI.

Naše vlast je poměrně bohatá počtem stavebních památek. Vezměme namátkou třeba zámek Veltrusy a položme si otázku, jestli by ho dnes Chotkové na svém pozemku dokázali postavit. Obdrželi by dnes povolení ke stavbě v záplavovém území? Dosáhli by změny územního plánu? Souhlasili by ekologové s přeměnou lužního lesa na zámecký park? Neměla by stavba nevhodný vliv na krajinný ráz?

Možná se zdá, že to s byrokracií a překážkami, které klade zemědělství, až tak nesouvisí. Ale to se opravdu jen zdá. Například v souvislosti s povodněmi byla pěkně jednotně přijata řada nařízení – aniž by se někdo zamyslel nad tím, že jsou farmy, které komplet, včetně všech pozemků, leží v záplavovém území již stovky let.

Součástí zámku byl i hospodářský dvůr s chlévy. Zkuste dnes na stavebním úřadu vyslovit slovo chlév. Než dojedete domů, bude na internetu fórum „proti chlívu“ a před vraty budete mít demonstranty s cedulemi STOP SMRADU. Požadavky, které vaše stavba bude muset splnit budou **oproti současné provozní realitě** vzdáleny asi jako trabant raketoplánu.

Malý nebo velký, žaludek máme všichni jen jeden!

Pamatujete si tohle úderné heslo? Je principiálně přesně ve stylu byrokratova nedělního odpoledního snu. A tak až na výjimky nerozlišujeme, samozřejmě v zájmu lidu a v zájmu pořádku a spravedlnosti, co je malé a velké riziko. Proto se na jednoduchou čerpací stanici na naftu, které na soukromých farmách na západě vidíte úplně běžně, u nás vztahují takřka stejné předpisy, jako na dálniční benzinovou pumpu. No a co, že objem skladovaného paliva je srovnatelný s obsahem palivových nádrží leckterého kamionu? Nafta je přece tak laciná, že si ji koupíte už jen kvůli tomu, abyste jí mohli vypustit do přírody.

Ošetřujete přípravkem nebezpečným pro včely třísethektarový lán nebo jen desetiarovou zahradu? To je jedno, podle byrokratů je to stejně nebezpečné a musíte splnit stejné ohlašovací povinnosti.

Chováte jednu kravku nebo dvě kozy? No tak to si musíte vést stájovou evidenci ve schváleném formátu, abyste v tom svém stádu neztratili přehled! Nedej Bože, abyste udělali chybu v hlášení o přesunu nebo příchovku zvířat: do smrti smrt'oucí Vám bude čtvrtletně chodit chybník, v jehož hieroglyfech se vyzná pouze zkušený orientalista – nikoliv zájmový chovatel. A to je taky účel, to by tak hrálo, aby si tady kdekdo choval bez úřední evidence

kdeco, neorganizovaně vysekával nebo vypásal drobné travnaté plochy a dokonce to zvládal bez dobrodiní dotací!

I zde se nadějeme absurdity z moci úřední: pro případ ztráty identifikační ušní známky mají zvířata tyto známky dvě. Ovšem pokud jedna chybí, už je to pro úředníka špatně. Čekám, kdy nějaký šplhoun přijde na to, že bude pro jistotu dávat po dvou známkách na každé ucho.

Půda je těch, co na ní... – či je vlastně půda?

Předznamenám, že je-li půda takzvaně nepřístupná, neznámá ani dvacet let po pádu mocenského monopolu KSČ zápis v katastru nic. Ani v opačném případě to není žádná sláva. Byrokratický aparát dokázal udržet takřka všechny zákopy, které vytvořil od Marie Terezie. Vlastník zemědělského pozemku nemá žádná práva na to, co je pod pozemkem, bez patřičného razítka nesmí vykopat ani uhlí nebo písek, nesmí ani spodní vodou zalévat své oschlé kedlubny. Nesmí si jen tak svévolně na pozemku postavit stoh, natož stodolu, ve vzdušném prostoru si může tak maximálně pouštět draka – ale ne moc vysoko.

No dobrá, má ornici! Má? Odvézt si ji jinam ale také nesmí, zasít do ní jenom tak cokoli také nesmí, hnojit svou ornici čímkoli také nesmí, - co vlastně smí?

A zde přichází úředník s náповědou: smí zaplatit majetkovou daň! **Výborně!**

Co za svou daň může vlastník od obce očekávat? Ostrahu výpěstků? Úpravu polních cest? Nyní, přátelé, to konečně zazní: **NIC**.

Eviduj, archivuj, vyplňuj – jen se na nic neptej.

Po minulém režimu a jeho plánovaném hospodářství nám zde zůstala spousta evidenčních a archivních povinností, které v té době sloužily k různým účelům – od ochrany před rozkrádáním majetku v socialistickém vlastnictví, přes potřeby kontroly a statistiky až po alibismus končící u objektivních příčin. Ptát se po dnešním účelu těchto evidencí znamená dostávat odpověď: „**Chcete dotace, tak vyplňujte**“. Jakoby dotace nebyly výsledkem desetiletí společné zemědělské politiky, ale byly vymyšleny a vypláceny za vyplněnou tabulku. Jenže ta je v takřka všech případech zakotvena v národní legislativě, bez souvislosti s dotacemi. Samozřejmě nelze šmahem veškerou evidenci zrušit. Záznam o použití přípravků na ochranu rostlin, čistírenských kalů nebo o dodržování dávek dusíkatých hnojiv ve zranitelných oblastech je i v obecném zájmu. Na druhou stranu lze mít pochybnost o nutnosti evidence přesného času aplikace nebo evidence draselných, fosforečných nebo hořčnatých hnojiv až na kilogramy čistých živin na pozemek. Řada podnikatelů se rozhodne ke hnojení a určí dávku na základě rozborů. Následně vyplněná tabulka je jimi zpracována pouze pro hypotetického kontrolora.

K čemu mají sloužit zápisy v evidenci skladištních škůdců, zejména z období, kdy je sklad prázdný, to je taky otázka.

Nyní snad ještě všichni budeme evidovat protierozní opatření – místo aby například ten, komu „uteče“ ornice, měl povinnost vše uklidit a nahradit všechny škody – i tu vlastníkovu na pozemcích.

Výzkumné ústavy.

Čas od času se u nás ozývá nářek nad tím, že tam nebo onde berou větší dotace. Ano, berou. Dostávají také regionální podpory, ať už k investicím nebo na vytvořená pracovní místa. S tím lze těžko něco dělat, to je soutěž ekonomik. Je ale pravda, že na západ od nás slouží zemědělské výzkumné ústavy zemědělskému výzkumu, pracují pro praxi třeba i za úplatu a hledí si svoje peníze vydělat.

Některé naše výzkumné ústavy se stávají součástí jakéhosi byrokratického perpetua mobile. Bádají nad rozsahem a zdůvodněním LFA oblastí a nitrátovou směrnicí. Vytvářejí mapy ohrožení soukromých pozemků erozí. Věnují se výzkumu metod kontroly farmářů, vynalézají formáty tabulek pro evidence, které nikdo kromě nich nepotřebuje. Parazitují na tvorbě, přesněji na každoroční novelizaci některých vyhlášek. Proč by to nedělali, když jim za to úředníci platí. Ti zas na oplátku mají každý rok důvod k vydání nových školicích brožurek či metodik a kontrolním výjezdům.

Bylo by toho ještě mnoho, co by stálo za zmínku.

Například odpady, prodej ze dvora, mléčné automaty, nerezové kdeco, obkladačky i na strop, dotační programy, skladování čehokoliv, a další.

Ve zbývajícím čase nelze ale nezmínit Antibyrokratickou komisi, zřízenou za ministrování Petra Gandaloviče. Za poměrně krátkou dobu své existence dokázala odstranit velkou porci úřednických nesmyslů alespoň v rámci resortu. Bohužel, předčasný konec vlády znamenal i přerušení její práce a současné pokusy stávajícího ministra o její oživení ve stylu „byrokracií proti byrokracii“ nebudí optimismus. Zato byrokrati rychle pochopili, že je čas obsadit opuštěné pozice – a neváhají.

Vážení přátelé, závěrem mi dovoluji, abych v souladu s názvem této dnešní akce vyslovil svou **VIZI 2020**: Očekávám, že pokud se vzdáme boje proti byrokracii, budou od toho roku i kozí bobky přípustné pouze vatičkou chráněné, v celofánu balené, standardní a dezinfikované.

Jiří Kejkr, Asociace soukromého zemědělství.